

Taxa postala
plătite în num.
No. 224.718 929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Oluj-Kolozsár, Str.

Onor Academia Română

BUCUREȘTI

da Baron L. Pop (v. Brassai-p)
Telefon: 9-77. Előfizetés:
Havonta 110, negyed-
évre 600, egészévr.
földre: Havonta 1
félre 6, egészévr.
delesek díjazában a
KELET" az ország
szépség egyetlen na
keink utánnyomását
rás megjelölésével engi

2. ex.

ESZDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bermentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Készítők
megörzöztet nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Felső-
lő szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. St. Constantin Nr. 51.
CSHÖRTÖK, 1932 okt. 20.
5693. ÉV
THISRI 20.
XV. ÉVF.
238. SZÁM

Maniu ma reggel alakítja meg kormányát

Titulescu lesz a külügyminiszter, míg Vaida csak akkor vállalja a belügyi tárcát, ha Szovjetorosz-
országgal folytatják és befolyezik a tárgyalásokat. Ma reggel kerül nyilvánosságra az új kormány
végleges listája. Több, mint bizonyos, hogy hat-hét alminisztert leépítenek

Ha Maniu nem vállalta volna a kormányalakítást, ugy diktatura következett volna — írja a Lupta

Bucuresti-Bukarest, október 19. Maniu Gyula ma délután négy órákor
kihallgatáson volt a királynál. Maniu Titulescuval együtt ment az uralkodó-
hoz. Az audiencia öt órákor ért véget, amikor Maniu a következőket jelen-
tette ki az újságíróknak:

— Öfelségével közöltem, hogy a kormányalakítási megbízást elfogadom
és vállalom. A kormány listáját holnap bocsátom a sajtó rendelkezésére.
Este hat órákor Maniu ismét fogadta az újságírókat, akiknek a követ-
kezőket mondotta:

— Titulescu tagja lesz kormányomnak, Vaida Voerod is belép a kabi-
netbe, az ő belépésének ügyét a következőképp állapítottuk meg:

Vaida véglegesen csak a megnemtámadási szerződés megkötése után fog
tárcát vállalni, mert köztudomású, hogy ebben a kérdésben ellentétek voltak
közte és Titulescu között, akiket ettől eltekintve, a legjobb személyi kapcsola-
tok fűznek egymáshoz. A megnemtámadási szerződés tárgyalásait, amelyek
Litvinov elutasítása miatt szakadtak félbe, folytatni fogjuk.

A kormány listáját holnap terjesztem öfelsége elé és kormányom hol-
nap leteszi az esküt. Én magam nem vállalom egyetlen tárcát sem.

Maniu miniszterelnök nyilatkozata alapján politikai körökben az a véle-
mény, hogy Vaida a megnemtámadási szerződés problémájának elintézéséig,
mint tárcanélküli miniszter lesz tagja a kormánynak, de tényleges szerepet
és tárcát majd az orosz szerződés elintézése után fog vállalni.

Maniu kinevezése osztatlan örömet keltett a főváros politikai köreiben.
Az ellenzéki lapok is megállapítják, hogy ez volt az egyetlen lehetséges me-
goldás a mai súlyos viszonyok között. Maniu tekintélye és nyugalma olyan
tényezők, amelyek az ország vezetésénél a legnagyobb fontosságú szerepet
játsszák és úgy a bel-, mint a külföldön bizalommal tekintenek kormány-
zásra elé.

Szinajai jelentés szerint Titulescu a külügyi tárcát vállalta a Maniu-kabi-
netben, míg Vaida államminiszter (ministru de stat) címet kapja. Való-
színűnek tartják, hogy tagjai lesznek a kormánynak Maniu, Madgearu, Mi-
ronescu, Mihalache, Mirto, Lugoseanu, Hatiegan, Emil, Popovici és Titulescu.
Szó van Vlad Aurel és Condescu tábornok miniszterségéről is. A kombind-
ciók az egyes tárcákra már megkezdődtek, bizonyosat azonban még Titules-
cut és Vaidát kivéve nem lehet tudni.

Sinaia-Szinaja, október 19. Beavottak szerint a kormány összeállítása
a következő lesz:

Elnök Maniu, külügy Titulescu, belügy Mihalache, igazságügy Popo-
vici, közlekedésügy Mirto, földművelésügy Madgearu, ipar- és kereskedelem
Lugoseanu, munkaügy Hatiegan, közoktatásügy Costachescu, hadügy Samso-
novici.

Ugyane hírforrás szerint az új kormánynak négy alminisztere lesz:
Calinescu belügyi, Crisan pénzügyi, Ghelmegeanu földművelésügyi és
miniszterelnöki vagy Tilea, vagy esetleg Leucuta.

Ez a lista természetesen nem hivatalos és nem is végleges, mert a mi-
niszterelnök csak holnap fogja a kabinet végleges összeállítását publikálni.

Maniu kormányvállalása egyébként meglepetésszerűen érte a Szinajában
összeült nemzeti parlamenti vezetők nagyrészét és az újságírókat is. Dél-
utánig az volt a helyzet, hogy kénytelen lesz visszaadni a királynak megbi-
zást. A Titulescuval folytatott megbeszélése azonban kiküszöbölte az ös-
zes nehézségeket. Vaida, aki egy kiráululáson vett részt, hazakeresztetkor
meglepetéssel értesült a történetről és sietett Maniunak szerencseki-
vántait kifejezni.

A kormányválság utolsó akkordjai

Bucuresti-Bukarest, október 19. (Az
Elkelet tud.) Az, hogy Maniu magára
vállalta a kormányelnökséget, egyetlen
gikus megoldása volt a Vaida lemo-
nása által provokált kormányválságnak.
A utolsó pillanatig kétséges volt, hogy
nemzeti parlamenti vezére hajlandó-e
vállalni az elnökséget — és éppen ezért
legnagyobb kaos és bizonytalanság
omta rá befolygott a helyzetre. Mert
ahhoz hozták kombinációba akár Miha-
chet, akár Mironescut, egyik sem lett
hna képes olyan kormányformációt ala-
tani, amely megakadályozta volna a
nemzeti parlamenti menthetetlen ketté-
akadását. Nem is szólva arról, hogy
történetek után egy olyan Titulescu-
mányról, amelyet a jelenlegi parlament
mogtana, szó sem lehetett. Maradt te-
m, mint egyetlen kiút a Maniukabinet.
m abban a pillanatban, amikor Maniu

az uralkodótól megbízást kapott a kor-
mányalakításra és gondolkozási időt kért,
annyira zavaros volt a helyzet, hogy
senki nem merne volna megkockáztatni a
Maniukormány megalakulásának hatá-
rozott bejósolását.

Kedd déltől szerda délutánig 28 óra
telt el. Maniu ebből legfeljebb ötöt szen-
telhetett az alvásnak, egyébként szaka-
datlanul tárgyalt pártvezetőségének tag-
jaival.

Hol a szűkebb, hol a szélesebb körű
nemzeti parlamenti vezetőség ült
össze, hol pedig Titulescuval kellett
Maniunak hosszabb-rövidebb eszme-
cserét folytatnia.

Miközben pedig a második nemzeti pa-
rasztparti kormány-garnitúra születése
vajdott, ellenőrizhetetlen hírek kelttek
szármára arról, hogy Maniu nem vállalja

megbízását, a parlamentet nem lehet
más alkotmányos kormány támogatására
megnyergelni — ennél fogva nem jöhet
más, mint a diktatura. Idáig szerencsére
nem jutottak el a dolgok. De

abból, hogy Maniu kénytelen volt
Titulescut megtartani kormányában
és Vaida közreműködéséről — ha
ideiglenesen is — lemondani, ismé-
telten csak az tűnik ki, hogy a ro-
mán belpolitikai élet egészségtelen
utakon halad s kulisszámögötti vagy
a személyes szempontok még mindig
nagyobb szerepet játszanak, mint
ahogy az megengedhető volna.

Amikor ugyanis Maniu megbízást kapott
a kormányalakításra, a problémák és aka-
dályok egész serege tornyosult a nem-
zeti parlamenti vezére elé. Vegyük sorra
ezeket a problémákat:

Mindenekelőtt is: fennállnak-e még
az alkotmányos skrupulusok, ame-
lyek miatt a nemzeti parlamenti vezére
visszavonult Badacsonya s amelyek
miatt augusztusban is elhárította magá-
tól a kormányelnöki méltóságot?

Ebben a kérdésben Maniu sokkal kon-
zekvensebb magatartást tanúsított, sem-
minthogy könnyedén feladhatta volna ál-
láspontját. Maniunak feltételei voltak,
amelyeknek teljesítését már két esztendő
óta kívánja.

A nemzeti parlamenti vezére min-
denekelőtt is szabad kezét kívánt
magának biztosítani a kormányzás-
ban, hogy másfélkét évig a hatal-
mon maradhasson, anélkül, hogy mü-
ködését szabotálják.

Valószínű, hogy ez a kérdés felmerült
Maniu legutolsó királyi audienciáján és
valószínű, hogy az uralkodó igyekezett
ezen a téren a nemzeti parlamenti vezé-
rének helyzetét megkönnyíteni.

A második kérdés: a Vaida-ügy. Vaida
Sándor megindító következetességgel tar-
tott ki álláspontja mellett az orosz-román
megyezés kérdésében. Egy pillanatra
sem adta fel pozícióját a Titulescu-Mi-
halache koalíció intrikáival szemben.
Semminthogy trankzakcióra hajolják és
sérteni engedje emberi és miniszterelnöki
méltóságát, inkább feláldozta magát. El-
lehetett képzelni ugyanezt a Vaida Sán-
dort belügyminiszterként egy olyan kor-
mányban, amelynek külügyminiszter Ti-
tulescu és amely az orosz-román kérdés-
ben vele ellentétes politikát folytat?

Nyilvánvaló, hogy nem. Leegyszerűsi-
tette a helyzetet az is, hogy

Maniu nemcsak negyvenéves küzdő-
társa Vaida Sándornak, de tökélete-
sen egyet is ért vele az orosz kér-
ésben.

Maniu is feltétlen híve annak, hogy
Románia és Szovjetoroszország között
helyreálljon végül a diplomáciai viszony.
Mi sem lett volna egyszerűbb, mint Ti-
tulescut kihagyni és Vaidának a külügy-
minisztérium élén megadni a lehetőséget
arra, hogy a Titulescu-Mihalache-duó
ultrasovén és hipernacionalista szem-
pontjaival szemben eredményesen fejjeze
be a szovjettel megkezdett tárgyalásokat.
Am Titulescut nem hagyhatta ki a kor-
mánylistából, mert a király nem engedte
a londoni követet elejteni.

A legújabb jelentések szerint Maniu
ideiglenes megoldással vágta át, ezt a

(Folytatása a 8-ik oldalon)

VILAG TÖKRÉ

Amerika új uja

Írta: Herbert Hoover

Hoover elnök az elnökválasztás
előtt szokatlanul élénk agítációt
fejt ki és nemcsak népgyűléseken
foglalt állást a legaktuálisabb gaz-
dasági és politikai kérdésekben,
hanem cikkeivel nemcsak az ame-
rikai, hanem az európai sajtót is
elárasztja. Ez egyik ilyen cikke,
amely a gazdasági válság és a le-
szereles problémáival foglalkozik,
most jelent meg a párizsi és ber-
lini lapokban és ebből a követke-
ző világpolitikai szempontból fi-
gyelmet érdemlő részleteket kö-
zöljük:

A világ megfélemedezett arról, hogy
a háború betegségeket hagyott hátra a
gazdasági életben és ezeket a betegsé-
geket még nem gyógyították meg. Az
adósságokat egymásra halmozták és
ugyanakkor pedig olyan fegyverkezést
tartottak fenn, amely a háború előtti
kétszeresének felel meg. Ennek volt a
következménye, hogy a világválság vi-
harossá nőtte ki magát. A német mora-
tóriumba vonatkozó javaslatommal és
a magánadósságok fizetésének felfüg-
gesztésével megakadályoztuk a gazda-
sági összeomlást és az azzal összefüggő
következményeket a világ valamennyi
államában. Javaslatokat terjesztettünk
elő az irányban, hogyan lehetne a világ
fegyverkezési költségeit évente egy mil-
liárd dollárral leszállítani, résztvevünk
a világgazdasági konferencia előkészí-
tésében, amely az aktuális kérdések
egész komplexumát letárgyalná. Re-
mélhetjük, hogy sikerül messzemenő
módon leszállítani a világ fegyverke-
zési kiadásait és ez az adóállamokat
abba a helyzetbe hozná, hogy ilyen mó-
don Amerika is fizetése egy részét
megtakarítaná. Ha követeléseink el-
nében kompenzációkat kínálnának fel
nekünk, például exportunk támogatá-
sát vagy valamilyen más módot pros-
peritásunk helyreállítására, úgy az
ilyen kezdeményezést mérlegelnénk.
Kétségtelen azonban, hogy a háborus
adósságokat nem lehet áthárítani az
amerikai Egyesült Államok népére. A
gazdasági depresszió az egész világon
rámutatott a mai gazdasági rendszer
számos gyenge oldalára és most már
félelem nélkül meg kell kezdenünk ezek
nek a hibáknak a kiküszöbölését. Ame-
rikában már a parlament előtt fekszik
a banktörvény, amelynek segítségével
meg akarjuk akadályozni a spekulációt.

Külpolitikában mindig az volt a
törökvésem, hogy megszilárdítsam a vi-
világ békét. Tőlünk indult ki a londoni
flottaegyezmény terve, amely a tengeri
fegyverkezés korlátozását tette lehető-
vé. Genfben konkrét javaslatot terjesz-
tettünk elő az irányban, hogy a világ
fegyverkezési kiadásait egyharmadával
redukálják és ilyen módon évente egy
milliárd dollárt lehetne megtakarítani.
Amerika szempontjából 200 millió dol-
lárnyi megtakarításról volna szó. Az
ilyen leszerelés hozzájárulna ahhoz,
hogy megakadályozza a háborus vesze-
delmet. Kezdeményeztük a döntőbíró-
sági eljárás kibővítését is és azt java-
soltam, hogy az amerikai Egyesült Ál-
lamok lépjenek be a világ döntőbírósa-
gába, természetesen cselekvési szabadsá-
gunk fenntartása mellett. Elértük,
hogy a Kellogg-Briand-paktum a nem-
zetközi konfliktusok békés likvidálásá-
nak eszközévé alakult át. E szerződés
szellemében fogunk tárgyalni a többi
európai nemzetekkel, hogy meg-
szilárdítsuk a világ békét és felépít-
sük azt a világot, amelyben a jog dia-
dalmaskodik az erőszak fölött és a jó-

zanság legyőzi a szenvedélyeket. A jövő problémái nemcsak gazdasági természetűek, hanem erkölcsi és szellemiek is. A csapás, amely bennünket ért, alkalom lehet arra, hogy gondolatainkat a mezeten materializmustól az individuális és nemzeti idealizmus magasabb fokára emeljük fel.

Macdonald újabb intervenciója sem vitte előbbre a négyhatalmi konferencia ügyét

London, október 19. Az angol alsóház öszi ülésszakának első ülésén sir John Simon külügyminiszter jelentést tett a négyhatalmi konferencia létrehozatala érdekében kifejtett angol erőfeszítésekről s közölte, hogy az értekezlet színhelye tekintetében még mindig nincs megegyezés. Bejelentette a külügyminiszter azt is, hogy az angol kormány újabb lépést fog megkísérteni ebben a kérdésben. Thomas gyarmatügyi miniszter az angol-ir tárgyalásokat ismertette s közölte az alsóházzal, hogy az ir kormány az agrárannuitások ügyében elutasította a döntőbírói eljárás elfogadását. Bejelentette a miniszter, hogy a kormány felmondotta a szovjetnek a legtöbb kedvezmény alapú felépült angol-orosz kereskedelmi szerződést. Ezután Neville Chamberlain kincstári kancellár előterjesztette az ottawai egyezmények ratifikációs javaslatát, hangoztatva, hogy a megállapodások szorosabban fűzik a dominionokat a szigetországokhoz kereskedelmi kapcsolatok kimélyítése útján.

London, október 19. Macdonald tegnap telefonbeszélgetést folytatott Neurath német birodalmi külügyminiszterrel, majd Grandi olasz nagykövettel tárgyalt. A lapok szerint az újabb kísérletek sem vitték előbbre a négyhatalmi konferencia ügyét.

Párizsban remélik, hogy a sikertelen kísérletek után az angol kormány felhagy a további próbálkozásokkal és teljesen elejti az értekezlet tervét.

— A Bné Jiszrael cionista egyetemi hallgatók köre ma, csütörtök este fél 9 órakor a Zs. N. Sz. helyi csoportjának Főter 22. sz. alatti helyiségében (II. em.) tartja meg első nagy gyűlését, amelyre ezúton kérjük az összes cionista diákok pontos megjelenését. Előadást tart: Jámber Ferenc. A vezetés.

— Még egy vadászszerecsénylenség. A kolozsvári ítéletábla a Kuck Ferdinánd féle szerecsénylenség kimenetelű vadászkalandhoz hasonló ügyet tárgyalt. Lázár Géza révi gazdálkodó volt a vádlott, aki 1926 októberében társaival vadászkiindulásra ment. Lázár elfoglalta a leshelet, mikor az egyik bokor mögött egy négykézláb kuszó alak közeledett. Lázár Géza egy pillanat alatt elsütötte fegyverét, de a vélt medve helyett vadásztársát, Lotia Pált találta el egy halálos lövéssel. A törvényszék mindössze két hónapra ítélte el a vádlottat, miután beigazolódott, hogy az áldozat nem a neki kijelölt helyről közeledett négykézláb felé. Az ítéletábla helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

Megjelent

Dr. Kecskeméti Lipót
főbbi

JEREMIÁS

(Jeremiás próféta és kora)
3 kötetes nagy munkája

Kapható:
Vidor Manó könyvkereskedésben
Oradeán

600 leleért

valódi velinpapírra nyomott, egészvászon
kötésbe kötött példányok ára 1200 Lei

SELECT MOZGÓ

Mai kezdettel vetíti a szezon egyik legnagyobb szenzációját

Kadétok

Alfred Schirckauer, a világhírű író kézirata nyomán. Rendezte Georg Jacoby.

Főszerepekben:

**Trude v. Molo, Albert Bassermann
Johannes Riemann**

Monopol Emericus Film. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirdó.

URANIA MOZGÓ

Mai kezdettel vetíti:

Suhanó árnyak

című rendkívül érdekes filmet, amelynek felvételeit

UDET

a világhírű repülő a Nilus völgyétől a Kilimadzsáráig tett repülő útján készítette.

Megkezdtek Brünnben az új kampószerkesztés bünper tárgyalását

Brünn, október 19. A brünni kerületi bíróság előtt tegnap kezdtek el tárgyalni a Jungsturm nevű egyesület 13 vádlottjának perét, akiket a köztársaság védelméről szóló törvény második paragrafusa alapján — köztársaság elleni merénylések előkészítése — fogtak perbe. A vádlottak legtöbbször 19—27 éves fiatal emberek, akik azzal vannak vádolva, hogy a Jungsturm nevű nagynémet szervezethez tartoztak. A Jungsturmnak az volt a célja, mint a többi német irdenta szervezetnek, hogy az ifjúságot nagynémet szellemben nevelje. A német irdenta-szervezetek felfogása szerint Csehszlovákia német szempontból elcsatolt területnek tekintendő és így a

Jungsturm működésével veszélyeztetette Csehszlovákia egységét. A vádlottak közül többen résztvettek a brünni Jungsturm-csoport megalakításában és több ízben katonai gyakorlatokat is végeztek. Különleges esküformájuk is volt, amelyben a nagynémet eszmék mellett tették hitvallást. A vádirat szerint a vádlottak olyan irányu működést is kifejtettek, hogy Csehszlovákia egyes területeit Németországhoz akarták csatolni.

Az első vádlott Stüdl Herbert 24 éves textilgyári tisztviselő ártatlannak mondja magát, 1926-tól 1929-ig a brünni Jungsturmban működött és ő a legöregebb Jungsturm-tag Csehszlovákiában.

Az Exportintézet engedélyéhez kötik a Magyarországra irányuló fűrészfűrészárú-kivitelt

Újabb puccs-szindikátust kívánnak létesíteni. A magánvállalkozások rovására történik a szindikátus alakítása

Cluj-Kolozsvár, október 19. Feltűnést keltő intézkedést léptetett életbe a kormány a fűrészfűrészárú, illetve a puhafaneműek Magyarországra irányuló exportjával kapcsolatban. A fűrészfűrészárú körében már régebben élénken kommentálják azokat a tárgyalásokat, amelyeket a kereskedelemügyi minisztérium kezdeményezett magyarországi fűrészfűrészárú-kivitelünk ügyében. Beavatottak tudni vélték, hogy a minisztériumnak az a célja, hogy az annyi panaszt kiváltott nagyváradi tűzifaexport-szindikátus mintájára fűrészfűrészárú-export-szindikátust is létesítsenek, arra való tekintettel, hogy Magyarország most már a fűrészfűrészárú bevitel is kontingentálta.

A tervek szerint ez az új szindikátus osztaná fel az egyes fűrészfűrészárú-exportőrök között azt a mennyiséget, amelyet a Magyarország által biztosított kon-

tigens keretén belül exportálhatna. Altlól a kormány azzal a tervvel is foglalkozik, hogy az említett intézkedéseket azokra az exportőrökre is ki-

Herriot azt akarja, hogy Spanyolországban legyen a Népszövetség hadseregének az arzenálja

Szenzációs leleplezést közöl a Daily Mail a francia miniszterelnök madridi utjáról

London, október 19. A Daily Mail, lord Rothermere lapja Herriot francia miniszterelnök Madridba való utazásával kapcsolatosan igen érdekes és szenzációs leleplezést közöl. Azt írja a lap, hogy Herriot a spanyol kormány támogatását akarja megnyerni ahhoz a tervéhez, amelyet a leszerelési javaslatával akar megvalósítani.

Ismeretes a francia kormánynak az a terv, hogy a Népszövetség fegyveres haderőt kapjon és az egyes országok hadserege a Népszövetség rendelkezése alá kerülne. Már most Herriot spanyolországi utjának az a célja, hogy a Népszövetség hadseregének fegyverraktára, illetve arzenálja Spanyolországban legyen.

Azonban ennek megvalósítása érdekében szükséges volna a spanyol vasut-

terjessze, akik más országokba exportálnak, arra való tekintettel, hogy más országok is kontingentáltak a fűrészfűrészárú bevitelt. A tanácskozással és az előrelátható intézkedésekkel kapcsolatban a fűrészfűrészárú-exportőrök Bukarestben értekezletet tartottak, amelyen tiltakoztak az ellen, hogy a minisztérium nem értesítette őket ennek a kényszer-szindikátusnak a létesítéséről és hogy a tervet későn, nem illetékes forrásokból kellett megtudniuk. Arra kérték tehát a minisztériumot, hogy fűgessze fel az intézkedések foganatosítását mindaddig, amíg az exportőrök a kérdést át nem tanulmányozhatják.

Ennek az intervenciónak azonban, úgy látszik, hogy eredménye csak részben mutatkozott, amennyiben a Monitorul Oficial október 14-iki számában már meg is jelent az a minisztertanácsi jegyzőkönyv, amely úgy intézkedik, hogy a fűrészfűrészárú exportját Magyarországgal ezentul csak kiviteli engedély alapján lehet lebonyolítani. A minisztertanácsi jegyzőkönyv megemlíti, hogy a kormánynak az a terve, hogy erre a célra külön szindikátust létesít, azonban mindaddig, amíg a szindikátus alapításáról és működéséről szóló tervezet végleg elkészül, a kiviteli engedélyek kiadásával és szétosztásával a kereskedelemügyi minisztérium kebelében működő Exportintézetet bízták meg.

Ez a minisztertanácsi jegyzőkönyv általános elégedetlenséget váltott ki az érdekeltek között, akik szerint az export-szindikátusra vonatkozó előzetes tárgyalásokból és kormánynyilatkozatokból, valamint abból a körülményből, hogy a CAPS (Autonom Erdőpénztár) a fűrészfűrészárú termelését az utóbbi időben a maximumig fokozta, arra lehet következtetni, hogy a kormány itt elsősorban az állami kezelésben levő és szinte monopoljogot élvező CAPS produktumainak exportját akarja lehetővé tenni. A CAPS ellen tudvalevőleg már ismételtan súlyos panaszok hangzottak el, hogy különböző kedvezményeket élvezve, illojális konkurrenciát terem a terhek sorától roskadozó magántermelésnek és magánkereskedelemlnek. Eddig azonban a konkurrenciát csak belföldi viszonylatban lehetett érezni, míg most, úgy látszik, hogy a CAPS az exportkampányban is részt akar venni a magánvállalatok rovására. Ez látszanak alátámasztani azok a — me nem erősített — hírek, hogy a CAPS 1500 vagon puhafa magyarországi importjára kapott magánkompenzációt permisszt.

Egyelőre még nem lehet tudni, hogy ez a kompenzációs üzel a már Romániának megállapított összesen kétféle vagonos kontingens terhére történik, avagy pedig a CAPS-nak egy külön akciója. Bárhogyan is álljon a dolog, kérdéses, hogy nem fogja-e a magyar clearing-saldót túlságosan kevezőtlenül befolyásolni ez a tranzak-

két sínparra átalakítani. Az építkezést megkivánt összegeket és egyéb anyagi támogatást Franciaország biztosítani spanyol kormánynak.

Franciaországnak egyébként is szándéka van a spanyol kormánnyal, hogy abban az esetben, ha az eszaki katonai francia gyarmatokon felkelés, lázadás tör ki, joga van csapatát Spanyolországon keresztül szállítani a déli spanyol kikötőig.

Herriot tervéhez, mely Spanyolországban a népszövetségi hadsereg megalakítását, a többi európai állam aligha fogja hozzájárulni — írja a lap.

Ennek az oka pedig az, hogy Franciaország fekszik Spanyolországhoz a legközelebb és a szándékolt arzenálhoz a legkönnyebben hozzáfér.

Ujra általános diáksztrájk fenyeget

Sztrájkot proklamáltak a kolozsvári egyetem jogászai a magas egyetemi illetékek miatt

„Le a törvénytelen taxákkal!” „Legyen vége a fosztogatásnak!” — felkiáltásokkal tüntettek szerdán délelben a diákok Kolozsváron

Az összes fakultásokon a diáksztrájk kltörésétől tartanak

Csüt-kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán délelben mintegy ötszáz főből álló diáktömeg vonult fel a kolozsvári Főterem és kerülte meg a Szent Mihály templomot. A legnagyobb rendben és fegyelmetten felvonuló tüntetőcsoportban különböző feliratokkal ellátott táblákat vittek, amelyek a nagy nehézségekkel küzdő diákok követeléseit rövid jelmondatokban tartalmazták: „Le a törvénytelen taxákkal!” „Legyen vége a fosztogatásnak!”

A tüntetők között olykor egy erőteljes hang abcugolta a magas egyetemi díjakat, amelyre a tömeg hatalmas „hurra” kiáltásokkal felelt.

A tüntetőmenet az Avram Iancu uccai diákotthonról indult el és az egyetemhez kanyarodott, ahol Pop Leontin szigurancafőnök és dr. Clontia Eugen rendőrkészurai titkár kisebb rendőri segédlettel várta a tüntetőket. A rendőrségi vezetők tárgyalásokat kezdtek a diákság vezetőivel, akik biztosították a teljes rendet és hangsúlyozták, hogy a tüntetésnek szigorúan professzionális jellege van. A diákok ezzel a tüntetéssel akarják az egyetemi hatóságok tudomására hozni, hogy az egyetemi, valamint a diákotthoni taxák lényeges redukcióját követelik és a tüntetés nem egyéb, mint külső demonstrációja annak is, hogy a diákság sztrájkot proklamál jogainak kivívása érdekében.

A joghallgatók sztrájkja

A diáktüntetés a legnagyobb rendben ért véget és a diákok az egyetemhez visszatérve, békében eloszlottak. A diákok azonban fakultásokra oszolva a délután folyamán is állandó tárgyalásokat folytattak, melyeknek előzményeihez tudni kell, hogy

szerdán délelőtt a joghallgatók egyesülete sztrájkot proklamált és csütörtök reggel egyetlen diák sem fog előadásra jelentkezni a jogi fakultáson.

Az egyetemi beiratkozási, látogatási és vizsgadíjainak redukciója évek óta kiérett problémája az egyetemi fiataloknak. A Jorga-kormány ideje alatt kirombant véres diáktüntetések is az egyetemi taxák leszállításáért folytak, de a sztrájkot kormányának nem volt sem ideje, sem szakértelme ahhoz, hogy a diákságnak ezt a méltányos kérését teljesítse. A diákok valóban olyan horribilis taxákat fizetnek, amelyekre sehol nincsen Európában példa.

A jogi fakultáson egy diáknak 5-6000 lejébe kerülnek az egyetemi taxák.

Az egyetemi diákok pedig, akiket az otthonoktól látnak el, olyan árakat fizetnek, melyek mellett a városban sokkal jobb látásban részesülhetnek.

Mit kell fizetni egy diáknak?

Az egyetemi évben szemeszterenként 450 lej, összesen tehát 2900 lej beiratkozási díjat, 1005 lej látogatási díjat, vizsgadíjat alatti pedig tárgyként 200 lej, mint vizsgadíjat fizetnek le, ami mintegy ötezer lejre rug, ehhez reparációs és még egyéb különleges kiadások is járulnak.

Az egyetemi év kezdetén rendkívül súlyos problémák előtt állnak a diákok éppen a magas egyetemi illetékek miatt csappant meg az utóbbi években az egyetemi hallgatók száma.

A múlt évi sikertelen intervenciók után év kezdetén az ország összes egyetemi tantrumban megkezdődtek a diákmozgalmak az illetékek csökkentésének érdekében. A diákküldöttségek azonban nem értek sok eredménnyel, mert az illetékes vezetők éppen az általános pénztelenségre való hivatkozással nem teljesítették a diákság követeléseit. A diákok pedig ellenérvül szintén csak az általános pénztelenséget hozhatták fel, ezen az alapon tehát tárgyalási platformot a

szembenálló felek között aligha lehet találni.

Ilyen okok miatt szánta rá magát a diákság a sztrájkmozgalomra. Szerdán délelőtt az egyetem jogi fakultásának diákjai, Pop Eugen elnökletével népes és zajos ülést tartottak. Az ülésen az egyes fakultások diákjait az egyesületek elnökei képviselték. Az orvostanhallgatók részéről Opreanu Ion, a filozopterektől Stefan Lupan, a természettudományi szakról Bugnariu Todor vettek részt.

Heves felszólalások után a joghallgatók egyesülete elhatározta, hogy sztrájkot proklamál. A gyűlés résztvevői egyhangúlag tették magukévá az elnökség határozati javaslatát, amelyben a látogatási díjak törlését, a beiratkozási díjak mérőskelését, a diákotthonban való étkezés és lakás nagyon magasán: 1500 lejre megszabott árát 1200 lejre kérte havonta leszállítani. Egyben a jogászok ki-mondták, hogy sztrájkot proklamálnak, ezzel is hangsúlyozva, hogy a díjak le-

szállításához feltétlenül ragaszkodnak.

A határozati javaslatot elvben csatlakoztak az összes többi fakultások diákjai, ezek azonban még nem döntöttek arról, hogy azonnali hatállyal sztrájkba lépnek-e vagy sem.

A viharos gyűlés után történt meg az uccai tüntetés, melynek befejező akkordjaként a diákok az egyetem előtt parázs tüntetést rendeztek. Este hét órakor a diákok újra gyűlést tartottak, ahol Pop Eugen előterjesztette azt a memorandumot, amelyet a diákság az egyetemi hatóságok elé terjeszt.

Ma döntenek a többi fakultások

Csütörtök délelőtt a jogászok már nem vesznek részt az előadásokon. A jogászok küldöttsége azonban még a délelőtti folyamán beérteszti a memorandumot az egyetem rektorátusához.

A memorandumra adott válaszlól te-szik függővé a többi fakultások diákjai, hogy proklamálják-e a sztrájkot vagy sem.

A diákmozgalomnak egyébként országos jellege van és a kolozsvári diákság után valószínűleg a többi egyetemi városok diákjai is erősen fognak fellépni a taxák törlése, illetőleg redukálása érdekében.

Koncesszióba adják a szesz eladást és bevezetik a kávémonopóliumot

Ki fogja megkapni a szeszüzletet? Bukarestben tárgyal a braziliai kávétermelők londoni megbízottja

Bucuresti, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Közgazdasági körökben egyre komolyabb formában beszélnek két olyan új tranzakcióról, amely a legszélesebb üzleti köröket és néprétegeket a legközelebből érintik. Arról van szó, hogy a kormány mégis megcsinálja a szesz eladás koncesszionálását és a kávé-behozatali monopóliumot, amelyről nem is régen szó volt már egyszer.

Ami a szesz eladás koncesszionálását illeti, hír szerint olyan természeti megállapodásról van szó, amelyet az állami jövedék a dohányárak elosztása tekintetében kötött az állandó támadások pergtüzeiben álló Discom-szervezettel. Néhány hónappal ezelőtt a létjogosultságát veszített Szeszszindikátus tett már ilyen értelmű javaslatot a szeszmonopóliumnak, de az ajánlatot nem is vették komoly tárgyalás alá.

gyalás alá.

Komoly aspirációt táplált és táplál ma is erre a koncesszióra maga a Discom is, de a szervezet a dohányeladás terén nem ért el olyan eredményeket, amelyek indokolták tennék a szesz eladási koncesszió odaítélését. A kincstár ugyanis azt reméli, hogy az eladás megszervezésének koncesszionálásával megnövekedik a szesz eladási forgalma, illetve a fogyasztás emelkedésével gyarapodni fognak az állami bevételek is.

De nem jöhet tekintetbe az említett két reflektáns már azért sem, mert hír szerint a kincstár azt szeretné ha a reménybeli adóbevételek fokozódására a koncesszió elnyerője komolyabb összegű előleget nyújtana az államnak. Hogy mégis ki fogja ezt a kétségtelenül jó üzletet megkapni, arról semmit sem lehet tudni.

het tudni.

Sokkal pozitívabb formában került napirendre ismét a kávémonopólium-tervezetéseinek kérdése. Legutóbb, amikor komoly tárgyalások alapját képezte ez a probléma, azt tervezték, hogy a kormány közvetlenül a braziliai termelőkkel fog megállapodást kötni, akiknek módjában lenne ezért a kizárólagossági jogért nagyobb kölcsönt, vagy előleget folyósítani Romániának. A tervet azonban annak idején, ismeretlen okokból és a kereskedelem tiltakozása miatt is elejtették Argentínának. Most a nemzeti-parasztpárti kormány felújította ezeket a tárgyalásokat, de nem közvetlenül a braziliai termelőkkel, hanem azok angolai lera-kataival, amelyek ki is küldtek egy delegátust Bukarestbe, ahol a tárgyalások még folyamatban vannak.

Gusti közoktatásügyi miniszter inspekciós útja Máramarosban

Dr. Danzig Sámuel szigeti főrabbi feltárta a miniszter előtt a máramarosi zsidóság sérelmeit

A közoktatásügyi miniszter meglepetéssel értesült arról, hogy Máramarosban zsidó parasztok vannak

Sighet-Máramarossziget, október 19. (Az Uj Kelet tud.) A napokban Máramarosszigeten járt Gusti közoktatásügyi miniszter, akit megérkezésakor nagyszabású fogadtatásban részesítettek a máramarosszigeti hatóságok. A miniszter inspekciós útján meglátogatta a szigeti iskolákat és behatóan tanulmányozta a máramarosi népoktatás problémáját.

Hétfőn este a máramarosszigeti lelkesek egységes küldöttségét fogadta Gusti miniszter, akit a delegáció nevében Boros Ilariu görög katolikus vikárius üdvözölt, kifejtve előtte a máramarosi egyházak és a papság súlyos gazdasági helyzetét.

Dr. Danzig főrabbi a zsidó hitközségek sérelmeiről

A zsidóságot dr. Danzig Sámuel szefárd főrabbi képviselte, aki hosszabb expozéban tárta fel a miniszter előtt a máramarosi zsidóság rettenetes gazdasági nyomorát, amely kulturális téren is érezteti romboló hatását. A zsidó hitközségek — mondotta a főrabbi — egyházi vagyon hiányában kizárólagosan a hitközségi adókra vannak utalva, viszont a hitközségi tagok túlnyomó része a mindennapi kenyer feltételeit

sem képes előteremteni, nem hogy hitközségi adóra teljék a létminimumon is aluli keresetből. A hitközségi intézmények fenntartása az államnak is elsőrendű érdeke, hiszen a zsidóság vallási, kulturális és szociális életének fundamentumát képezik. A zsidóság, a többi egyházakkal egyenlő mértékben, joggal követeli az államtól hitéleti intézményeinek anyagi támogatását, hasonlóképpen a zsidó népoktatás egyenlő arányú felsegítését.

Gusti miniszter nem ismeri a máramarosi zsidó parasztokat

A miniszter a válaszában a következőket mondta:

— Biztosíthatom önt, hogy mi a legmesszebbmenő jóakarattal viseltünk a zsidóság iránt. Elismerjük és méltányoljuk a zsidóság eme jogos követeléseit az állammal szemben és a lehetőségek keretein belül a kormány teljesíteni is fogja köteleességét.

A beszélgetés további során a miniszter rátért a nyelvkérdésre, a máramarosi zsidóság gazdasági helyzetére és behatóan informáltatta magát a zsidóság szociális és kulturális helyzetéről. Melegetésének adott kifejezést an-

nak hallatára, hogy Máramarosban földművelő zsidó parasztok élnek. Majd a zsidó népoktatás felől érdeklődött, mire dr. Danzig főrabbi kifejtette, hogy husz évvel ezelőtt ő létesítette az első zsidó népiskolát a megyében, amelyet azonban állami segítség hiányában néhány évvel ezelőtt be kellett szüntetni. Jelenleg mindössze egy zsidó iskola működik a megyében, amely azonban szintén be kell hogy szüntesse működését, ha az állam nem részesíti megfelelő segítséggel. Ez a sors vár az összes zsidó iskolákra.

Külföldi segílyt kapnak a máramarosi zsidók?

Itt közbeszólt a miniszter kíséretében lévő kormánypárti képviselő:

— Hiszen önök, zsidók, külföldről kapnak állandó segílyt. Egy máramarosi rabbi eldicsekedett nekem azzal, hogy a Rotschildok és a többi külföldi zsidó testületek állandóan támogatják az itteni zsidó intézményeket.

A főrabbi energikusan megcáfolta ezt a beállítását és kifejtette, hogy a máramarosi zsidóság teljesen magára van hagyva gazdasági, szociális és kulturális nyomorában.

Javult az amerikai demokráciák választási esélye: gyengül a dollár

Ha a republikánusok maradnak Amerikában uralmon: az európai adóállamoknak egyetlen dollárt sem engednek el

Al Capone bandája elrabolta Robbins ezredet, Hoover barátját

London, október 19. Newyorkból jelentik, hogy az amerikai elnökválasztási kampány során Indianapolisban Watson republikánus szenátor választási propagandabeszédében Hoover és kormánya nevében is kötelező kijelentést tett abban az irányban, hogy amíg republikánus kormányzat van uralmon az európai adóállamoknak egyetlen dollárt sem fognak elengedni.

Ezzel szemben Schwab amerikai acél király, aki tegnap Londonba érkezett, az újságírók előtt kijelentette, hogy csak a háborús adósságok teljes törlése segíthet a világon.

Az amerikai választási kampány egyébként elérte tetőfokát. A demokráciák esélyeinek növekedésével a dollár gyengül. A közönség széles rétegei attól tartanak, hogy a demokráta vá-

lasztási győzelem után ki fogják fizetni az amerikai frontharcosok bonusait, a mi óriási igényléseket támasztana a jegybankokkal szemben s csak inflációval bocsáthatnák rendelkezésre a szükségelt mennyiségű bankjegyet. — Ford felszólítást intézett munkásaihoz aziránt, hogy szavazataikat adják Hooverre.

A választási kampány kiélesedése véli az a newyorki jelentés is, mely szerint Robbins ezredes, Hoover elnök barátja eltűnt. A rendőrség meg van győződve arról, hogy az ezredet Al Capone bandája rabolta el, mert ilyen módon akarnák kikényszeríteni az elnököt, hogy engedje el a bandavezér szabadságvesztés büntetésének hátralevő részét s intézkedjék szabadon engedése iránt.

Szintézis felé

— Néhány szó az Aviva-Barisszia Jom-hahitachdutjának feladataihoz —

1924-ben, a nagyszabedű Jom-hahitachdut nyomozó atmoszférájában jó és talán szükségszerű is volt az a szervezeti keret, amelybe az Aviva-Barisszia csoportokat tömörítették. A zsidó élet mai realitásai és következményei azonban már nem ezt követelik. Más, egészen mást.

A német Burschenschaft-ifjúságtól kölcsönvett külső keretek annakidején tetszetősek lehettek, egészen ártalmatlanul. Szerencsére csak a külső formákat vettük át, de a német Burschenschaft-keretekben megtestesült reakciós szellem mindig távolállott a Barissziától. Igaz, ezek a külsőségek bőséges alkalmat szolgáltattak a szervezet beszó tartalmának jó vagy rosszhiszemű félreértésére és elferdítésére, végeredményben azonban, ez nem volt különösebb kihatással a barissziánusok politikai vagy világnézeti fejlődésére. Egy szükséges rossz volt ez a külsőség, amelyet automatikusan levett magáról a Barisszia, mihelyst kialakult az a tartalom, amelynek nem volt már szüksége a kifele mutató köntösre és legkevésbé olyanra, amely a német reakció emlékét idézi fel.

Azon a fejlődési úton, amelynek kezdete a nagyszabedű Jom-hahitachdut volt, határozottan érkezett az Aviva-Barisszia szervezet. Helyesebben: választuoz. Kilepült a tapogatózás, a kísérletezés stádiumából és most kell határozott céltudatos irányt adnia szervezeti életének.

Már a tavalyi Jom-hahitachduton, — amelyen már csak egyetlen szál külör és egvensapka volt látható, a Barisszia nagyobb dicsőségére — felcsendültek olyan hangok, amelyek sejtetni engedték az Aviva-Barisszia új útját. És ez nem más, mint a régi szalon-cionizmus radikális likvidálása és egy gyakorlati, Palesztina-centrikus ifjúsági mozgalom megindulása, amely a szociális haladás jegyében áll.

Altalánossá vált annak felismerése, hogy a Barissziában nem öltöttek idejében testet a modern eszméramlatok. Megmaradt egy olyan ideológiánál és frazeológiánál, amely szűknek bizonyult és nem tudta befogadni a kor kiterjedtebb problémáit. És ez egy szellemi destrukcióhoz és egy szervezeti dezorientálódáshoz vezetett. Hiányzott az a határozott irány, az a tudományos megalapozottság, amely vértéken tudta volna ifjúságunkat a szélsőséges eltérésekkel szemben és passzivitásunk foly-

tán a vörös asszimilációnak sikerült meg tizedelnie táborunkat.

Az elmúlt konferenciális esztendő a ki bontakozni-akarási különböző megnyilvánulásának periódusa volt az Aviva-Barisszia szervezetben. Ami a tavalyi Jom-hahitachduton még csak halvány körvonalazás volt, az most olyan hatalmas ugrást tett, amely nemcsak a szervezeti élet szükségleteit, hanem annak képességeit is messze túlhaladja. A marosvásári helyi Barissziából indult ki az akció, hogy a Barisszia lépjen a kizárólagos chalucit utjára és a cionizmusban a bal oldali ideológiájába illeszkedjen be.

Az elgondolás a cionista ifjúság egész séges ösztöneiből fakad. Az irányvonal helyes. Csak az a súlyos hibája, hogy figyelmen kívül hagyja az Aviva-Barisszia szervezet realitásait, jelenlegi helyzetét és az ifjúság ideális türelmetlenségében nem veszi tudomásul a fejlődés természetét és törvényszerű fázisait. A kizárólagos chalucit lehet egy távolabbi végcél. De katasztrófális következményekkel járna, ha a mai emberanyag és a mai szervezeti adottságokra akarunk ezt ráköltöztetni. Az Aviva-Barisszia mai kifejezetten polgári beállítottságában még hosszú utat kell, hogy megtegyen ahhoz, hogy megérjen százszázalékos chalucitúra. A fejlődésnek törvényei vannak, amelyeket a teljes bukás kockázata nélkül átugrani nem lehet, de ostobaság is volna. A chalucitot, mely eddig teljesen hiányzott a Barissziából, nem lehet egy csapásra annak kizárólagos programjává tenni. De programjába lehet, sőt kell iktatni.

Az a chalucit, amelyet programunkba kell iktatnunk, nem lehet más, mint egy szigorú szelekció alapján álló hach sarah és allija lehetőségeinek megteremtése. Már pedig nem szabad többet mondanunk, mint amennyit megtehetünk. Nem engedhetjük meg magunknak ma — a cionizmus realitásai napjaiban — azt a luxust, hogy szervezetünket kizárólagos chaluc-organizációvá deklaráljuk, akkor, amikor a chalucit alapos szelekciót követel tőlünk és amikor emberanyagunknak csak egészen minimális százalékát tudjuk alijáztatni. Nem azért, mert nem lenne több jelentkező, — valószínűleg lenne —, hanem azért, mert felelőtlenség lenne részünkről az Ereccel szemben alaposan meg nem válogatott elemeket az országépítés frontjára küldeni. A chalucitnak a Barisszia elsőrendű élet feladatának kell lennie, de be kell tar-

BUKARESTBE KÖLTÖZÉS MIATT

ÁRAK:

Drezdai ebédlő szerviz Lei 480

Drezdai teás szerviz — Lei 160

Drezdai tányér nagy — Lei 9

Drezdai tányér klcsi — Lei 4

Drezdai kávé csésze — Lei 7

Képkerekezés félárban!

FISCHER

ÜVEGUDVAR CLUJ.

ÜZLETBERENDEZÉS ELADÓ

tanunk a fejlődés szigorúan megszabott etappjait és nem szabad túlhaladnunk a megadott lehetőségeket.

Ami az ideológiai rész illeti, továbbra is meg kell őriznünk politikai szabadságunkat. Cionizmusunkat azonban olyan tudományos és szociológiai alapra kell fektetnünk, amely összhangban van a kor és a zsidó élet szociális követelményeivel. Nemcsak a Barissziában, de az egész cionista ifjúságban keresztül kell vinnünk az egységet és az ideológiai szintézist. Am ez az egység ne legyen egy félszeg kompromisszum, hanem abból a meggyőződésből következék, hogy az egész cionista ifjúságnak ugyanaz a sorsa és azonosak a feladatai. Hibás dolog volna, ha a haluc és a nemchaluc ifjúság között szakadás állana be. Nem sza-

bad, hogy a polgári és nem polgári ifjúság álljon egymással szemben. Az ifjúság, amely igazán tudatában kell, hogy legyen cionizmusának, nem érheti be a polgári ideálokkal, de feladatának kell, hogy érezze: egy új élet, egy új társaság, egy új zsidóság és egy új emberiség megteremtését.

Nem mondhatok egyebet, mint azt, amit a legutóbbi Jom-hahitachduton mondtam: Ne gondolja a polgári ifjúság, hogy ősi kiváltságok öre és örököse, hanem legyen tudatában annak, hogy másképp egy új világ születését szolgálja, mint az Ereccel, mely új világban csak egy nemesi kiváltság van.

A munka!

Danzig Hillel

A törvényszék felmentette dr. Boila Romuluszt a két és félmillió lejes pénzügyigazgatósági bírságolás alól

Formai okokból semmisítette meg a törvényszék a pénzügyigazgatósági jegyzőkönyvet

Cluj-Kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tud.) Annak idején országos felütést keltett az a két és félmillió lejes bírság, amelyben a kolozsvári pénzügyigazgatóság dr. Boila Romuluszt elmarasztalta. A horribilis bírságot azért rótták ki Boilára, mert amikor fürdő uccai villáját feleségének nevére írta át, lényegesen alacsonyabb áron értékelte a házat, mint amennyit megér. Így jelentékeny illetéktöbbletet takarított meg, amiért a pénzügyigazgatóság a két és félmillió, tekintélyes bírsággal sújtotta.

Dr. Boila Romulusz a pénzügyigazgatósági határozatot a törvényszékhez megfellebbezte. Az egy héttel ezelőtt megtartott tárgyaláson az ítélethezatalt szerdán délre halasztotta el a törvényszék. Nagy érdeklődés közepette hirdette ki a törvényszék, hogy formai okokból megsemmisíti a pénzügyigazgatósági bírságolási jegyzőkönyvet és

ezzel mentesíti dr. Boila Romuluszt a két és félmillió lejes bírság kifizetése alól. Az ítélet indoklása szerint pénzügyigazgatóságnak az illetékes kihágást követő harminc napon belül kellett volna határozatát meghoznia.

Lemondott a belga kormány

Brüsszel, október 19. Renkin miniszter elnök tegnap audienzien jelent meg a király előtt s előterjesztette kormánya visszalépését. A miniszterelnök akarta teljesíteni a kormányában lyet foglaló liberális miniszterek kívánságát, hogy a törvényhozást lassan fel s inkább az összkormány lépését választotta. Renkin kormány elmult év nyarán alakult meg s májusában egy ízben már újjaalakult.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELET

Tiszta való nem ámitás, CZINK-nél készül legszebb festés és tisztítás

Teljessé vált az ostromállapot Horvátországban

Már ötvenezer halottja és sebesültje van a horvátországi forradalmi harcoknak?

A jugoszláv hadiflotta blokád alatt tartja a horvát tengerpartot, hogy megakadályozza a fegyvercsempészt. Horvátországban a lakosság este hat óra után nem hagyhatja el lakását

Statárlálisan végzik ki azt az újságíró, aki tudósítást próbál írni a forradalmi eseményekről

Bécs, október 19. Minden eddigi titkolózás, szájkosár és terrorisztikus cenzura ellenére, ma már nyilvánvalóvá vált, hogy Horvátországban nyílt forradalmi mozgalom ütötte fel a fejét, amely már egy hét óta tart.

Az Uj Kelet máig csak annyit írhatott meg erről a forradalmi mozgalomról, amennyit a világsajtó lapjai is megírtak, de természetesen nem közölhetett pozitívumokat, mert az ellenőrizhetetlen hírek nagyon sok esetben ellentmondottak egymásnak.

Újabb jelentések azonban, különösképpen pedig az Economic című londoni lap legutóbbi számában megjelent tudósítások minden kétséget kizáróan bizonyítják, hogy a horvátországi események tul lendültek a helyi jellegű zavargásokon és egyre hevesebb és általánosabb, komoly forradalmi mozgalommá sűrűsödnek.

Az Economic cikke többek között arról számol be,

hogy a szerb hadsereg alig tud már ellentállani a rettenthetetlen bátorsággal küzdő horvát felkelő csapatoknak. A lap szerint a Horvátországban folyó szabadságharcoknak már eddig is 50–60 ezer halottja és sebesültje van.

Ez az utóbbi híradás azonban még meg erősítésre szorul.

Minél több hír szívárog ki azonban külföldre a jugoszláviai forradalmi eseményekről, a diktatura kormánya annál inkább szigorítja a már eddig is szigorú cenzurát. A sajtóval bizalmas uton közölték,

hogy amennyiben valamelyik újságíró a forradalmi harcoknak közelébe menne, úgy mint kémnel fognak el banni vele és statárlálisan uton ki végzik.

Már ez az utóbbi tény is nyilvánvalóvá teszi, hogy a szerb diktatura és terror végső eszközökre szánta el magát ingadozó uralmának fenntartására. Hogy ez a diktatura milyen eszközökkel dolgozik, arra a legjellemzőbb az a Bécsből érkezett legújabb jelentés, mely szerint — a jugoszláv határvidékről érkezett megbízható hírek szerint —

a jugoszláv hadiflotta a horvát tengerpartot formálisan blokád alatt tartja.

Torpedónaszádok, fegyveres motorcsónakok és kis cirkálók igyekeznek megakadályozni azt, hogy a forradalmi felkelésben résztvevő partmelletti községekben és a szigetekre fegyvereket szállítsanak a lakosságnak.

Ugyancsak Bécsből érkezett híradás szerint a fejét vesztett diktatura kormánya teljes ostromállapotot rendelt el Horvátországban. A lakosság este hat óra után nem hagyhatja el lakását

s a partmentén tilos kivilágítani a házakat.

A partmenti vasutvonalakon csak külön katonai engedéllyel lehet utazni és a vonatokat hadifelszerelésű osztagok kísérik.

Macek horvát parasztpárti vezért tényleg szabadon engedték kihallgatása után, de Trumbicót továbbra is fogva tartják.

Mától kezdve ingyen vasuti utazás Kolozsvárról

A Mezőgazdasági Kiállítás rendezőbizottsága értesítést kapott a vasuti igazgatóságtól, mely szerint a kiállítás látogatói részére azt a rendkívüli utazási kedvezményt állapították meg, hogy mindazok, akik október 19-től kezdődőleg váltott jeggyel érkeznek Kolozsvárra, november 4-ig ugyanazon jeggyel teljesen ingyen utazhatnak vissza, miután vasuti jegyüket a kiállításon láttamoztatták, ahol utazási igazolványt is kapnak.

csendőri és rendőri kirendeltséget kért és kapott, mely

kedden éjszaka óta megszállva tartja a gyár környékét.

Ezerhatszáz munkás sztrájkban

Kolozsváron a Dermata-gyár, a városi cipésmunkásokkal és a csizmadiákkal együtt, mintegy ezerhatszáz munkás áll sztrájkban. A mozgalom továbbfejlődéséről annál is inkább tartani lehet, mert a sztrájkolók Munkácsi uccai tanyájához szerdán délelőtt nyolevanhét bányahunyadi cipésmunkás részéről érkezett csatlakozási nyilatkozat. Sztrájkot proklamáltak a szatmári bőripari munkások is, olyképpen, hogy a cipéssztrájk ma már országos jellegű kezdő öltöni.

A Patria és a zsidó matadorok

A munkásság bérmozgalmában igen

disszonáns hangokat üt meg a Patria mai száma, amely megállapítja, hogy a cipéssztrájkot kommunista agitátorok szítják és ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy „az igazi felbujtók zsidó kommunista matadorok, akik azonban mindig találhatnak egy lelkiismeretlen románt, akit az első sorba tolnak fel, míg ők a háttérben mentesülve maradnak a következő menyéktől”.

Nem tudjuk, honnan erednek a Patria értesülései, de szerény véleményünk szerint felesleges hasonló hangnemből kommentálni a bőripari sztrájkot. A Patria nyilván nem tudja, hogy néhány bérmozgalmi igazgatóságában is „zsidó matadorok” ülnek, akiknek éppenséggel nem érdeke, hogy a munkások sztrájkba lépjenek. Így egészen szükségtelen antiszemita jelszavakkal operálni a kolozsvári munkássztrájkban.

Lemondott a csehszlovák kormány

Malypetr képviselőházi elnök kap megbízást az új kormány megalakítására

Prága, október 19. Udrzal csehszlovák miniszterelnök visszatért karlsbadi üdüléséből s megjelent hivatalában. Este az agrárpártban tartott értekezleten a miniszterelnök bejelentette, hogy egészségi állapotára való tekintettel előterjeszti lemondását, ami ma meg is történt.

Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy Masaryk elnök ma Prágába érkezik s

fogadni fogja Malypetr képviselőházi elnököt, aki a kormány lemondása után designálást kap az új kormány megalakítására.

Ugy hírlik, hogy takarékoságból két minisztériumot meg fognak szüntetni. Szlavik Udrzal-kormányának kereskedelmi minisztere nem fog részt venni az új kormányban, mert őt szemelték ki Budapestre követnek.

Meghalt Anglia legöregebb lakosa, aki öt angol király uralmát élte át

Katherina Plunkett sohasem látott mozt, ellensége volt a rádióknak és a gramofonnak

London, október 19. Meghalt Anglia legöregebb lakosa, Katherina Plunkett. Lord Plunkett leszármazottja 111 éves korában. Az idős hölgy öt angol király uralmát élte át. Sok híres embert ismert s öt éves korában Walter Scott, a nagy angol író az ölébe ültette s mesélt neki. Katherina Plunkett nem tudott megbarátkozni a modern kor

víványaival. Tehetős volta ellenére sem vett magának autót, sohasem látott mozt s bár szerette a zenét, ellensége volt a rádióknak és a gramofonnak. Ettől eltekintve eléggé megőrizte élete végéig szellemi frissességét s 90 éves korában világkörüli utat is tett s büszkén emlegette, hogy nem kapott az óceánon tengeri betegséget.

Ezerhatszáz cipésmunkás folytatja a sztrájkot Kolozsváron

Leálltak a Dermata bőrgyár finombőr és cipőosztályának munkásai. Hat munkást letartóztattak. Fegyveres karhatalom a Dermata-gyár környékén

A Patria és a zsidó matadorok

Cluj-Kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tud.) A több mint két hete tartó kolozsvári cipéssztrájk egyre szélesebb körökben hódít teret és a bérmozgalom kedden este a Dermata-bőrgyár munkásaira is áttért. Több napos tárgyalás után a Dermata-bőrgyár finombőr és cipő osztályánál dolgozó többszáz munkás megfogalmazta bérköveteléseit és ezeket a gyár igazgatósága elé terjesztette. A cipéssztrájk példája volt az egyik ok, ami a munkásokat a bérmozgalomra ösztönözte, de másrészt a bérmozgalmi lehetőséget jelentett a munkások számára az is, hogy a Dermata igazgatósága hat százalékkal emelte a gyárban előállított termékek árát, anélkül, hogy ugyanakkor munkabéremelést is végrehajtott volna.

Mit kér a munkásság?

A gyárnak két legnagyobb termelési osztályán dolgozó munkásság, mely több mint négyszáz munkást számlál, hetórás munkanapot és husz százalékos béremelet követel. A munkások azt is kérik, hogy a Dermata igazgatósága interviuadjon, hogy a gyártelepen és környékén

állomásozó rendőri kirendeltségeket eltávolítsák.

A Dermata igazgatósága a memorandumban felsorolt követelések elől szigorúan elzárkózott és

ennek következtében mondták ki kedden este a munkások a sztrájkot. Szerdán délelőtt már nem dolgoztak a Dermata-bőrgyár munkásai

és a sztrájkolók igyekeztek megátolni azt, hogy a munkásság körében sztrájk török akadjanak.

A tárgyalások az érdekelt felek között a munkaügyi inspektorátus előtt folynak.

Hat munkást letartóztattak

A rendőrség, mely hetek óta feszült figyelemmel kíséri a cipészek bérmozgalmát,

szerdán délelőtt hat munkást tartóztatott le,

akik a munkábaállók munkásokat munka helyeik elhagyására igyekeztek rábírni. A Dermata igazgatósága tekintélyes

Az egész világon lefelé tendál a pénz ára

Newyorkban a magánkamatláb egy fél százalékra csökkent. Franciaországban, Belgiumban és Hollandiában is várják a rácsökkentést

Newyork, október 19. Amerikában olyan olcsó lett a pénz, aminőre a Wall Street történetében talán még nem is volt példa. Három hónapos váltók után a magánkamatláb fél százalékos.

Pénzügyi körökben megállapítják, hogy az egész világon lefelé tendál a pénz ára. Így Franciaországban is, ahol ugyan még nem következett be a francia jegybank leszámitolási kamatlábának csökkentése, de minden percben várják.

A lapok értesülései szerint a francia ráta csökkentést követni fogják a belga és holland jegybankok is. Egyidejű jelentés szerint még e hét folyamán

be fog következni az amerikai jegybank bocsátó bankok kamatlábának 2 és fél százalékról 2 százalékra történő mérséklése.

Bányalégrobbanás egy németországi bányában

Berlin, október 19. Aachen közelében a Sofia-bányában bányalégrobbanás 17 bányászt elzárta a külvilágtól. A mentési akció során tizenöt bányászt sikerült élve kimenteni, míg két bányász életét vesz-tette.

A FILM VILAGA

A mozi költészete

Írta: André Maurois

Tekintsék úgy kérem, hogy egy szerény író áll önök előtt, aki mesterségének technikáján kívül semmi másához nem ért és aki nem is akar egyebet, mint önmagával irodalmi kérdéseket megvitatni. Tegyük fel tehát együtt a kérdést, hogy vajjon a filmművészet azonos természetű-e a regényíró, vagy a költő művészetével; vajjon a stílusbeli kvalitások azonosak-e a filmben és az irodalomban és végül, hogy vajjon a film ki tudja-e fejezni dolgok és események költői lényegét, mint a regény, vagy a költemény.

Az első kérdésre azt hiszem, hogy a válasz nem lehet kétséges. A film: művészet, amelyre úgy gondolunk, mint ahogyan a zenére, vagy a festészetre, ugyanazzal az émoiózával és ugyanazzal a vágygal. Azt mondhatnánk egyenesen, hogy a film utáni vágy még élelkebb, mert a szeretet, amelyet az intellektuális rétegek a mozival szemben éreznek, viszonylag friss érzelmek. A filmszeretők egyelőre azon kelleme és zárt társaságok egyikét alkotják, amelyek minden új megmozdulást segítenek és amelyekben művészi émoiók, a misztériumok szeretete és a barátság dominálnak. A film barátai bármilyen alkalommal is jönnek össze, csak ehhez hasonló kérdéseket fogadják egymást: Látta a Zarándokot? Ragyogó alkotás! — Ismered az „Utolsó embert”? — Nem. — Valahol egy kis moziban játszották, feltétlenül meg kell nézned. — Holnap egész biztosan megnézem. — Tudja, hogy ismét adják „Az elfaradt halált”? — Hát a „Fájdalmak uccája” jó? — Nem éppen tökéletes, de néhány gyönyörű részlete van.

Mindezek a wagneri zene, vagy az impresszionista festészet kezdetének idejére emlékeztetnek, azzal a sajátos különbséggel, hogy ezuttal egy tényleges népművészettel állunk szemben. A „Chanson de Roland” óta az „Aranyláz” volt az első példa arra, hogy egy költemény Crainquebille és Josef Bédier számára egyaránt megközelíthető.

Sőt azt hiszem, hogy hihetetlen elterjedettsége még univerzálisabb művészet csinált a filmnek. Katedrálisokat nem engedélyeztek annak idején csak azon kis részének Európában, amely kereszténynek tartotta magát. Az énekeket csak a kastélyokban ismerték, ahol a trubadúrok összeültek. Egy Charlei Chaplin filmet egy időben játszanak Csikágóban, Barcelonában, Tokióban és Honoluluban. Motoros bárka vízi a filmet szigetről szigetre, a pacifik sziklái között. Egy fiatal arab Casablanca külvárosában érdeklődéssel és megindultán nézi a moziextraktot, amely a Chatot katonáskodik című film előadását hirdeti be. Egy kínai kuli a Yang-Ce-Kiang völgyéből azzal szórakoztatja barátait, hogy Charlie groteszkül kifordított lábainak topogó járását utánozza. Chaplin, a nagy világművész kénytelen tudósító irodát beállítani, amely közli vele, hogy a világ különböző részein fehérek, sárgák és feketék hogyan reagálnak az ő tréfás mozdulataira és nagy cipőinek mozgására. És így megtudja, hogy az oroszok könnyeket hullattak, a franciák nevettek, Japánban pedig kommentátort kellett a vászon mellé állítani, aki megmagyarázza a publikumnak Charlie minden egyes gesztusát. „Figyelem! — kiabálja a bemozdó — a kis csavargó most hasán fog csuszni egészen az ajtóig”. Egy olyan művészet, amely az egész földkerekségnek szól, amely ugyanabban az időben érdekli a föld összes népeit és erőteljes érzéseket vált ki lényekből, akik között hatalmas természetbeli különbségek vannak, — olyasvalami, amivel egyaránt foglalkozni kell művészeknek és az esztétika teoretikusainak.

Igaz, hogy az intellektuálisnak a filmmel szembeni kedvező beállítottsága újabb eredetű. Egyes művészek ma is megtagadják a filmtől a művészet jellegét. Bernard Shaw kijelentette például, hogy számára csak a beszéd művészei a tényleges művészetek. A film az ő véleménye szerint csak akkor lehet művészet, ha eltörlik a képeket és csak az alcímeket tartják meg. Az, hogy a filmnek hatalmas tömeget kell meghódítania, elkerülhetetlenül bizonyos butaságot ad hozzá, ami valósággal szükséges ennél a mesterségnél. Egy csikági husvágó, egy honkongi kínai kuli és egy marseillesi ideges francia közös nevezője nyilvánvalóan nagyon kicsi. A színház középértéke elég győnge, még a regény közép-

értékénél is kisebb, mert lehet regényt írni az emberiség egy százaléka számára, de ahhoz, hogy nézőterem megteljen, az embereknek legalább tíz százalékát kell meghódítanunk. A film egyenesen a földön élő lakosság 99 százalékának szól, ami azt jelenti, hogy nagyon közepes kell hogy legyen.

Egyébként — teszi hozzá Shaw — milyen értéke lehet egy nemzetközi drámának, midőn a különböző nemzetek lélek tana annyira ellentétes. Nem minden nép érti meg ugyanazt a szimbólumot. A Chaplin által kapott jelentések arról szólnak, hogy Japánban a nézők hosszú ideig nem értették meg az amerikai filmben, hogy a hepiendes csók miért jelzi a darab végét. Látták, hogy az európaiak felállnak és elmennek, így tettek tehát ők is, de azt hitték, hogy az európaiak azért távoznak, mert a szeméremzetűket sérti a nyilvánosság előtt lejárató csókolózás.

Ezek az argumentumok, nézetem szerint, nem tulságosan meggyőzőek. Kétségtelen, hogy a filmíró, aki azt akarja, hogy darabját minél nagyobb tömeg előtt játsszák és ebből minél nagyobb hasznot húzzon, — a darab megírásánál a nagyközönség ízlését kell hogy figyelembe vegye. De ugyanez áll a népszerű regényíróra és drámaíróra is. Valószínű, hogy a filmalkotást is osztályozni fogják, úgy, ahogy osztályozva van az irodalmi, vagy színházi alkotás: ahol vannak népszerű revük és szűkebb közönségnek készülő revük, úgy lesz a jövőben egy filmtípus, amely a Petit Journalnak, egy másik, amely a Revue Mondesnak és végül egy harmadik, amely a Nouvelle Revue Francsaisnak felel meg.

Lehet — fogja mondani Bernard Shaw. De a film fényképekből, az élet képeiből készül, amelyeket a fény sugárának egy érzékeny anyagra gyakorolt kémiai hatása révén állítanak elő, tehát éppen ellentétes a filmmel. A film nem

művészi alkotás, ahogyan a bírósági tárgyalás gyorsírói jegyzete nem regény. Mindkettő pontos, de nem művészi reprodukálása az életnek.

Hogy erre válaszolhassunk, mindennek előtt is határozunk meg, hogy mit értünk művészet alatt. Véleményem szerint a művészet nem más, mint egy mesterséges világ megteremtése az ember által, egy olyan világé, amely alá van vetve egy az emberi gondolkodás, mint a természet törvényeinek. Bacon mondta: „A művészet a természethez hozzáadott ember”. Nem hiszem, hogy ennél jobb definíciót lehetne találni. Egy művésziessé kidolgozott kert fák, virágokból, természeti szépségekből álló hely, amelyben azonban a természeti szépségeket úgy csoportosították, hogy formákban és színekben megfeleljen az emberi szellemnek. A zene hangokból van összetéve, amelyek természeti jelenségek. Am eze ket a hangokat úgy választják össze és úgy csoportosítják, hogy bizonyos, szinte matematikai szabályokat vesznek figyelembe. A zene zaj ugyan, de szervezett zaj. Ezen definíciók alapján nyilvánvaló, hogy a film is művészet. Igaz, hogy a film fényképeket használ, a reális tárgyak pontos vetületeit, ám ezeket a fényképeket úgy választja ki és úgy csoportosítja, hogy külön világot teremtsen velük. Ha tagadnók ezt, éppoly mondanánk azt is, hogy Marcel Proust regényei nem képviselés művészet, mert de Guermantes hercegnő beszédei, vagy a dionsirei altisztek beszélgetései olybá tűnnek, mint ha gyorsírói jegyzetek volnának. Az alkotó elemeket az élet kölcsönzi ki, de a művészet éppen abban a módban áll, ahogy ezeket az elemeket kiválasztják és csoportosítják. Midőn Balzac az öreg Grandet házat leírja, teszi ezt egy árverési biztos alapossgával, de a részletek kiválasztása és a mód, ahogyan Balzac bemutatja őket, mégis igaz művészetről tesznek tanúságot.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az Opera műsora

Péntek, október hó 21: Figaró házassága.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtöktől kezdve: Két világ, Dupont mesterműve. Peter Voss. H. Valentin és Maria Paulder. És a legújabb hangos, háromnyelvű, németül beszélt Paramount-újság. (3.kor a hely árak: 10-20 lej.)

Jön: A hercegnő szabója: Jeanette MacDonald és Chevalier.

ROYAL-MOZGÓ műsora (Iparkamara új palotájában)

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órák: Férjhez menni. Színes revüfilm.

SELECT-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órák: Suhanó árnyak, a világhírű Udet pilóta eredeti felvételei.

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órák: Magda Schneider és Vereeb Ernő nagyszerű filmoperettje: Ketten egy autóban.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, október 20.

Bukarest. 19.40: Gramofon. 20: Niculescu-Bassu basszista hangv. 20.20: Szimfonikus hangverseny.

Budapest. 9.15: Hangv. 12.05: Balalaj. kazenekari hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.25: Hírek. 4.10: Állatmesék. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: A földművelésügyi minisztérium hangv. 5.30: Magyar nóták. 6.30: Angol nyelvoktatás. 7: Házi tüzelőberendezések kiállítás. 7.30: Operett. rész. 8.45: Kültügyi negyedóra. 9: Hegedűhangv. 9.30: Pontos időjelzés, időjárás. 9.45: Schubert-dalok. 22.20: Időjárás, majd cigányzene.

Bécs. 21.30: Ariák. Verdi, Korngold, Strauss és Gounod művei. 21.50: Táncczene.

Berlin. 21.05: Szimf. hangv. Breslau. 21.15: Filharmonikusok hangversenye. Mozart, Strauss művei.

Langenberg. 20: Mozart: Figaró házassága c. operája.

Stuttgart. 21.30: Csajkovszkij: A mozduló trió.

Varsó. 22.15: Gramofon. Kattowitz. 22.25: Gramofon.

Róma. 21: Szimf. hangv.

Prága. 19.20: Dalok zongorakísérettel.

Pozsony. 21: Népszerű zene.

Brünn. 19.45: Zenekari hangv.

Oslo. 19.30: Trió.

Stockholm. 21.20: Schubert zongoraművek.

Svájci Aleman Adó. 18.30: Stranzkij. szvit. 21.40: Svájci zene.

Svájci Romand Adó. 20: Hangv. 22.10: Táncczene.

Péntek, október 21.

Bukarest, 18.10: Rádiózenekar. 19.30: Opera.

Budapest. 9.15: Szimf. hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. — 1: Pontos időjelzés, időjárás. 1.15: Népközlői bestnevelés tanfolyama. 2.45: Hírek. 3.30: Diákfélszóra. 4: Cigányzene. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5.15: Gyorsírási tanfolyam. 5.45: Szalon. zenekari hangv. 6.45: Kültügyi negyedóra. 7: Arany János nemessége címmel előadás. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Massenet: Manon című operája. Közben időjelzés, időjárás, majd gramofonhangv. 23.15: Cigányzene.

Bécs. 22.15: Szórakoztató zene.

Berlin. 22.30: Szórakoztató zene.

Varsó. 20.15: Szimfonikus hangv.

Milánó. 20.45: Szimf. hangv.

Róma. 20.45: Zenekari hangv.

Prága. 21.35: Orosz operakarik.

Pozsony. 18.05: Rádiózenekar.

Brünn. 22.20: Szórakoztató zene.

Oslo. 20: Karének.

Stockholm. 20: Katonazene. 21: Kar.

Svájci Romand Adó. 19.15: Gramofon.

Svájci Aleman Adó. 20.30: Olasz zene. művek.

APRÓ HIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vataagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Állatkereknek 80 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak egy továbbítunk, ha portobélyos mellékelve van.

Központban különbejáratú szobában két zsidó fiatalember nagyon olcsón teljést ellátást kaphat. Regele Ferdinand 13. Grossmannál.

התמודד תורה דמה מבקש מלמד ת"ח שישי
להתורה על איסור והתורה החפץ לקבל משה
וישלה העתיקה מכתבו התורה שלו במודם
ת"ח דקק נאסד
Adresse: Packer Mor Nasand

Ich such aufs Land ein junges jüdisches Mädchen (Lehrerin oder Erzieherin) perfect in Deutschem und Rumänischem zu zwei kleinen Mädchen, welche das Grössere zur zweiten Elementar-Klasse vorzubereiten hat. Klein Albert Guts. besitzer in Suia. Dej. Postfach: 115. Jud. Somes.

Két szolid zsidó fiatalember különbejáratú szép butorított olcsó szobák keresek belvárosban. „Pontos fizetés” jelíge a kiadobba.

Egy szoba fürdőszobás garcon lakás kiadó. Hosszu u. 25.

Kovácsolt, bordás fűtőtestek eladó Grün Ede, Árpád u. 26. Tel. 204.

Használt cserépkályhát (Dániel rendszert is) keresek megvételre. Izsák Hajdu u. 1/a.

דיא העיוגע חברה ת"ח זוכט איינעם
אנשטעלליגענטען בן תורה וירא שמים
ערים אלס מלמד דער איין פארציג
לערער בעל תפלה איז. רייזשעפעטון ווער
ען נור דעם בערופעטען פערשיסט.
אפערטע זינד אן:
Prim-rabin M. Krausz, Aliba-Ju
ריכטען

Kertes villában kiadó 2 szoba fürdőszobás, teljesen komplett lakás. Értekezni Unió Száll. Váll. Főter 4.

מלמד חומש רש"י גר"ט
אללסט קערס. אגאנטות „Szerény”
nyú” jelíge a kiadobba kér.

Fogászati szék „Dominátor” alig használt, olcsón eladó. Rosenberg Armida Huedin.

Egyetemi és zeneakadémiai hallgató, héber, francia, román, hegedűorok tányosan ad. Cim a kiadobban.

Preciz órásság keresetk. Szombaton zárva. Müller Fülöp Hateg.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol munkás vállalkozó nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis lakásán: Calea Victoriei (Magyar u. 139. Hátul az udvarban).

Kezdők részére.

100 újság cikk alapján románul

a legalkalmasabb arra, hogy a nyelvet játsszi könnyűséggel, szórakozva, minden eddigi rendszertől eltérő módszerrel elsajátítsa a román nyelvet. E munka egyezségi átolvasása révén báti megtanulhat helyesen románul írni, olvasni, elsajátítja az államnyelv szellemét, fordulatait, nyelvtani szerkezetét, gyakorlati szókincse pedig arra képesít, hogy a legszükségesebb mindennapi beszélgetésben helytállni tudjon.

Eddigi árát mélyen leszállítottuk.

most csak 150 lej az UJ KELET könyvosztályában

ROYAL MOZGO

TELEFON 5-66. TELEFON 5-66.
WESTERN ELECTRIC BESZÉLŐGÉP

Premier! Premier! Premier!

Férjhez menni

Csodálatos színezésű, pompázatos rendezésű filmrevü. A legszebb száz new-yorki görli.

Jön! **Bajtársak!** Jön!
(Robbant a bánya!)

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órák.
Helyárak: 3 órák minden jegy 20 lej,
5, 7 és 9 órák 15, 20, 25, 30 és 35 lej.

HIREK

Mi az a jojo?

Hogy mi az a jojo?
A feltett kérdés kissé nehéz.
Nem is kérdés: probléma.
Az hiszem, e sorok olvasói valamennyien láttak már játszottak vele, megpróbálták ötszázszor felhúzni ezt a fantasztikus kis bolondériát, amelynek a neve jojo.
De meg vagyok győződve róla, senki a világon nem tudja megmondani, hogy mi az a jojo.
Egyszerűen elképesztő, hogy az emberek milyen örjítő semmiségek iránt is érdeklődnek.
És főleg az, hogy okos emberek boszszankodnak rajta, ha a jojo nem szabad fel övenszer egymásután a leeresztett zsinag.
Vannak játékok, amelyek jelentenek valamit.
Például, amelyekkel pénzt lehet nyerni.

Ilyen még az a löverseny játék is, amely a stollwerkes dobozok tetején díszes és kukorba megy a játék.

A római: ostoba ugyan, de az egyetlen készpénz kereseti lehetőség. Aki nem hiszi, menjen be a Metropolba Kolozsváron, vagy a Palaceba Nagyváradon.

Ha szappanbuborékokat fúj valaki a levegőbe, szintén játszik, szintén időt pocsékol, de legalább láthatja, hogyan fúrdik meg a napsugárban a bolondos szappanbuborék.

De a jojo...
Olyan örület, amely mindennél jobban bizonyítja, hogy a reklám a leghatalmasabb fegyver a mai időkben.

Egy értelmes gyáros nagyon le volt már érve és bereklámozta a jojót, mint a legkellemesebben szórakoztató játékot.

És az emberek bedőltek. Kicsik és nagyok, férfiak és nők, munka, tánc, séta és szerelem közben jójóznak.

A gyárosnak bevágott az üzlet.
Legalább is addig a néhány hónapig, míg az emberek nem térnek észhez és nem unják meg a jójózást.

És akkor a következő legett gyáros fog kitalálni olyan játékokat, amin csak a gyáros fog pénzt keresni.

De ez a jójóörület mégis olyan megépő, hogy az ember elbámul: hogyan érdekelheti az embereket egy ilyen semmiség?

Hát már olyan betegek az emberek, hogy ilyen értelmetlen módon akarnak degeket csillapítani?

Hát mi az a jojo? (—lay)

Folytak a magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások. Bécsből jelentik: Az osztrák külügyminisztériumban ma folytak a magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások. A lapok szerint az osztrák kormány ragaszkodik a kívánságához, hogy a meghosszabbított clearing-kezelmény azon pontját, amely szerint az osztrák kormánynak a szerződésen kívül szállított gabonaműveket dollárban kellene megfizetnie Magyarországnak, helyezze hatályon kívül és az osztrák fizetéseket a clearing-szerződésen kívül számolják el.

Uj forradalom fenyegeti Finnországot

Betiltották a lappó-emberek demonstrációját

Stockholm, október 19. A finn kormány a köztársaság védelméről szóló törvény alapján betiltotta az Ajan Sana című lappuság megjelenését. Egyébként a lappóemberek minden demonstrációját, amelyet a fogságban éhségsztrájkot kezdett lappóvezérek érdekében akartak rendezni, betiltották. A letartóztatásban levő

lappóvezérek közül négyet szabadlábra helyeztek, ezek azonban vonakodtak a fogházat elhagyni és akkor veszik tudomásul az elbocsátó határozatot, ha társaikat is szabadon eresztik. Az egész országban erős nyugtalanság észlelhető és további komplikációktól tartanak.

— Nagymennyiségű fegyvert és hadiszert foglaltak le Rotterdam kikötőjében. Hagából jelentik: Rotterdam kikötőjében ládákban nagymennyiségű fegyvert és hadiszert foglaltak le. Egy belga származású csempész őrizetbe került. Ugyanakkor, hogy a szállítmányt Németországba akarták csempészni.

— Az osztályorszájkát húzása. Bukarestből jelentik: Az osztályorszájkát mai húzásának eredményei: 700.000 lej 64563, 50.000 lej 62458, 02.000 lej 47435, 15.000 lej 20252, 61531, 27237, 60209, 75753, 44126.

— Mazkir-Drose a „Poale-Czedek” templomban. F. hó 22-én, szombaton délelőtt 10 órakor Glasner Akiba főrabbi a dél-előtti istentisztelet keretében emlékbeszédet tart a felejtethetelen emlékü néhai Glasner Móse z. c. e. járhertjia alkalmából, a Poale-Czedek templomában. (Malom u. 16.) Péntek este és szombat délelőtt Weisz Izidor hitközségi főkan-tor énekkarával fog előimádkozni.

— Előadás a kereszténység keletkezéséről. Ma, csütörtök este félkilenc órakor dr. Weisz Pál pesti rabbi, a kiváló hitközségi előadást tart a kereszténység keletkezéséről. Az előadó a legújabb történeti kutatások alapján mutatja ki azokat a zsidó elemeket, amelyek alapjául szolgáltak a kereszténység kezdeti kialakulásának. A nagyon érdekesnek ígérkező téma és kitűnő előadó iránt város-szerre nagy érdeklődés nyilvánul meg. Vendégeket szívesen lát a Salom Klub vezetősége.

— Eljegyzés. Mátyás Adolf reteagi ma-lomtulajdonos Olga leányát eljegyezte Groszmann Géza Alunisi. (Minden külön értesítés helyett.)

— Fegyencéladás az amerikai Ports-mouthban. Londonból jelentik: Az óhiói Portsmouthban egyik letartóztatási intézetben fegyencéladás tört ki. A fegy-örök és a segítségül hívott milícia csak hosszas harc és lövöldözés után tudta a zendülő foglyokat megfékezni.

— Étvágytalanságnál, rossz gyomor-nál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyageserevaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorjé megállapította, hogy a Ferenc József víz az-szolot megbízható hashajtó. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, dro-gériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Németország nem keres kölcsönt Franciaországban. Berlinből jelentik: A birodalmi kormány részéről cáfolják azt a hírt, hogy J. Goldschmidt bankár azért utazott volna Párizsba, hogy a birodalmi kormány megbízásából franciaországi kölcsönt szerezzen Németországnak.

— Anglia kereskedelmi tárgyalásokat folytat Argentínával. Londonból jelentik: Argentínával kereskedelmi tárgyalások vannak folyamatban. Az angol kormány a svéd, norvég és dán kormányokhoz is meghívásokat intézett, kérve, hogy küldjék ki delegátusait az angol fővárosba kereskedelmi tárgyalások le-folytatása céljából.

— Eddig 152 tonna aranyat és 2 ton-na platínát zálogosított el a szovjet fenn álló tartozásai biztosítására. Londonból jelentik: A Daily Mail közlése szerint a szovjet ebben az évben eddig 152 ton-na aranyat és 2 tonna platínát zálogosított el a nyugati hitelezőknél fennálló tartozásai biztosítására. Legnagyobb ösz-szegekkel a hitelezők között németor-szági nagybankok szerepelnek.

— Mernőkük 933-ra már megjelent az Uhl-land Ingenieur Kalender I., II. együtt 232 lej. Utánvételt vagy előrefizetve por-tómentesen szállítja Lepage Cluj.

— 700 embert végzett ki egy hóhér. Londonból jelentik: Nemrégiben öngyilkosságot követett el John Ellis londoni hóhér, aki halála előtt olyan nyilatkozatot tett, hogy ő több embert ölt meg, mint kortársai közül bárki. Ezt a kijelentést most megcáfolja William E. Lamb Oregon államfőházaának egyik öre, aki elmondja, hogy ötven év alatt közel 700 kivégzést hajtott végre. Lamb már 19 éves korában a hóhéri pályára lépett és halálos ítéleteit akasztófán, vil-lamosszéken és a spanyol nyaktió se-gítségével hajtotta végre. Lamb azon a véleményen van, hogy az akasztás a „leg-humánusabb” kivégzési módszer. Lamb eleinte Louisiana államban tevékenykedt, később a Filippi szigetekre költözött, ahol 17 éven keresztül mint az ottani rendőrség hivatalos hóhéria működött. Itten bő alkalom kínálkozott Lambnak képességei kifejtésére és egy alkalom-mal megtörtént, hogy egy napon 17 embert végzett ki.

— Tud hegedülni? akkor vegye meg Beet-hoven Mozart-szonátáit, hegedű-zongora, két hatalmas kötet egy-egy kötet 144 lej. Utánvételt küldi Lepage kottaraktár Cluj. Kérje a leszállított áru kottajegy-zékeket.

— Vadászatot agyonlőtték az izlandi angol konzult. Londonból jelentik: Walter Sigurdson izlandi angol konzul, aki néhány angol tengerészisztr társaságában vadászatot rendezett a szigeten, rej-télyes körülmények között meghalt. Megállapították, hogy egy golyó furta át a konzul szívét. Valószínűnek tartják, hogy egy eltévedt golyó ölte meg a dip-lomatát. A vizsgálat megindult.

— Meggyilkoltak egy géprőlányt. Berlinből jelentik: Lordhansen mellett a vasutított menten borzalmas leletet találtak. A vasuti töltéstől pár lépésnyire egy megcsontított női holttestet he-vert. Megállapították, hogy a nő Alen-rohn Erna berlini géprőlány, akít való-szerűleg a Berlin-brüsszeli gyorsban meggyilkoltak és holttestét az ablakon kidobták. A holttest egy villamospózná-ba ütközött, amelyen a feje teljesen szét-rocsolódott, agyveleje kilocsant.

— Rothermere lord Berlinben. Berlinből jelentik: Rothermere lord Berlinbe érkezett. A lord berlini látogatásának az a célja, hogy tanulmányozni akarja a németországi belpolitikai viszonyokat. Rothermere Németországból több euró-pai országban látogatást tesz, ahol szin-tén a politikai viszonyokat és általában az európai helyzetet fogja tanulmányozni.

— Ciankálival megmérgezték a koro-natanut. Chemnitzből jelentik: A chem-nitzi rendőrgazgatóság jelentése szerint az elmult kedden ciankálival megmérge-zték Hennemayer Erich 24 éves munkást. A ciankálit egy bonbonban adták be Hen-nemayernek. Ugyanazon nap, amidőn Hennemayer holtan találtak lakásán, néhány ember ellen hamis tanúzás miatt büntető eljárás folyt le és Hen-nemayer ebben a perben a koronatanu szerepét játszotta. A rendőrség azon a véle-ményen van, hogy a vádlottak közül va-lamelyik tette el láb alól ilyen módon a koronatanut.

— Hadbírósi hírek. A kolozsvári had-bírósg előtt szerdán állott vádlottként Mátyás Sándor a bazargai 40. gyalogez-red közlegénye hatóság elleni erőszak-kal vádolva. A vádlott egy éjszaka it-tas állapotban ment hazafelé és utköz-ben találkozott Muresan Gábor rendő-rrel, aki rendreutasította őt hangos vi-sel kedésért. Mátyás erre káromkodni kez-dett, majd kirántotta a bojonettjét és megfenyegette a rendőrt. A hadbírósg 400 lej pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. Itt írjuk, hogy Safciuc Péter közlegényt a szentpáli templom kifosztóinak egyikét a 88. gyalogezred kaszárnyájának udva-rán, az összes katonai hatóságok jelen-létében lefokozták és a hadseregből ki-taszították.

NAPRÓL NAPRA

Bella Hartinger bécsi artistanő egy-kerekű biciklín nekivágott a budapest-bécsi utnak és sikeresen abszolválta is azt. A fiatal nő a páratlan erőfeszítést kívánó ut után a Schwartzenberg téren kimerülten esett össze, úgyhogy mentők vonultak ki eszméletre térítéséhez.

Emil Ludwig, kinek Versailles című darabját a napokban mutatják be Londonban, megérkezett a premierre az angol fővárosba. Az író hangoztatja, hogy darabjában nem szatírárt, hanem komoly drámat írt. Nem áll az, hogy a versaillesi békeszerződést és az azt létrehozó államférfiakat akarná gúnyolni benne.

Texas Guinan, Newyork legnagyobb éjszakai mulatóhelyeinek tulajdonosnője férjhez megy Mortimer Dawis kanadai dollánykirályhoz, aki nemrég vált el a Dollán-nővérek egyikétől. Az új pár esküvőjét karácsonykor fogja megtartani. A menyasszony, mint ismeretes, az elmult évben görjeivel Európában akart vendégszerepelni, de nem engedték be sem Franciaországba, sem Angliába, sem Németországba.

A frankfurti klinikán egyik orvosnak sikerült laboratóriumban mesterséges magaslati éghajlatot előállítania. Klima-kamarát szerkesztett s ebben külön apparátust helyezett el az ultra-violet sugarak, a portalanítás, a légnyomás, a nedvesség és az elektromos hullámzás szabályozására. Ha a szerkezetet üzembe helyezik, akármelyik lakásban könnyen lehet előidézni a ten-gerpárt, vagy akár a havasok éghajlati viszonyait. Ez lesz a legközelebbi divat az amerikai és európai milliomosok vilá-gában.

Lehár Ferenc a „Volt egyszer egy keringő” című hangosfilmjének sorozatos sikerei után elhatározta, hogy filmgyárat alapít.

Bécsi jelentés szerint a Burgszínház a tradícióktól eltérően újévi sorozatos előadásokban játsza Molnár Ferenc Harmóniáját. Wallburg, akít vendégként szerződtettek a főszerepre, csak addig rendelkezik idővel. A női főszerepeket Albach-Retty asszony, Alma Seidler és Julia Jansen fogják játszani. A premier előkészületei folyamatban vannak.

Ostiában Calada egyetemi tanár, archeologus ásatai során megtalálta a világ legrégibb újságpéldányát. Az újság köböl van s címe Fasti Annales. Az újság a római birodalom hivatalos lapja volt és a Forumban állott köz-szemlén. Körülbelül Krisztus után má-sodik évszázad elejéről származik, mert a Traianus császár által kiírt állami közmunkákat ismerteti.

A konverziót módosító törvény

magyar fordítás a román szöveggel megrendelhető:

Cultura Hirilaprodanál
Cluj, Str. Memorandului 4.

Ára 20 lej

bélyegben előre beküldve portómentesen szállítjuk.

A legolesőbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vá-szonba kötve. Kapható az Új Kelet könyvostályában az összeg és portó-költség (20 lej) előzetes beküldése mel-lét (bélyegben is) vagy utánvételt.

UJ KELET Legújabb hírek

A kormányválság utolsó felvonása

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

gordiusi csomót. Vaida csak azután lép be a kormányba, miután ez folytatja és befejezi az általa inaugurált közvetlen orosz-román tárgyalásokat. Valóságos komikus azután, hogy ezt a politikát a külügyminisztérium éléről maga Titulescu fogja irányítani... Komikus, de nem érthetetlen, ha valaki tisztában van Titulescu mérhetetlen hűségével és szélességeivel.

A londoni követ azért jött haza, hogy elégtételt szerezzen magának állítólag megbántott hűségéért.

Elégtételt azért, mert akadt egy miniszterelnök, aki más külpolitikát mert inaugurálni, mint amit ő diktált. Ha a konfuzus-fejű Mihalache nem áll melléje és nem fenyegeti meg robbantással a nemzeti parasztpártot, úgy Titulescu feltétlenül alul maradt volna Vaidával vívott párharcában. Így azonban sikerült elégtételt szereznie magának: a Vaidakormány elbukott. Elbukott és ő kiereszkolta azt is, hogy tagja legyen az új kabinetnek. Azt hiszi tehát, hogy sikerült megmentenie renoméjét és cserébe már most hajlandó Maniu alatt az orosz-román megengedés ügyét is szolgálni... Vaida pedig, mint kívülről fogja kontrollálni Titulescu akcióját s csak akkor lép be a kormányba, ha a volt londoni követ folytatja és befejezi azt, amit ő megkezdett... Formailag Vaida a vesztes ebben a párharcban, de erkölcsileg feltevése Titulescu szenvedett súlyos vereséget.

Függetlenül mindentől, Titulescu oly visszatérítő szerepet játszott ebben a kérdésben, amely alaposan és talán mindörökké megcsorbitotta az ő egykori nimbuszát.

Aligha valószínű, hogy a történetek után Titulescu fogja-e még játszhatni azt az erkölcsbírói szerepet, amelyet eddig a román politikában betöltött. Hogy bukását most elkerülte, azt Mihalachen kívül csak annak köszönheti, hogy a király inkább külföldi összeköttetéseire való tekintettel nem engedte véglegesen lejárni a román diplomácia csodagyermekének tekintélyét.

Minden esetre marad a nagy kérdőjel:

hajlandók lesznek-e az oroszok tárgyalni azzal a Titulescuval, aki ismételt nyilatkozatokban vonta két ségbe a szovjetkormány jóhiszeműségét?

Hajlandó lesz-e a szovjet koncessziókat tenni ennek a Titulescunak is, úgy ahogy hajlandónak mutatkozott Vaidával szemben? És ha Titulescu miatt megszakadnak a tárgyalások (ami valószínű), hogyan fogja Maniu megoldhatni a Vaidakérdést? Kérdések, amelyekre csak a közeljövő eseményei adhatnak pozitív választ, de amelyek kellően megvilágítják az új miniszterelnök csöppet sem irigyléseméltó helyzetét.

Hogy milyen formában fognak együtt kormányozni, az egyik oldalon Vaida Sándor, aki joggal érezhetné magát megbántva, a másik oldalon pedig Titulescu és Mihalache,

akik Vaidát megbuktatták, — íme egy másik kérdés, amelyre ugyan csak a jövő adhat végleges választ.

És mindezekben a hűségi sértődöttségi kérdéseken felül az új Maniu kormányra vár még az a feladat is, hogy a jövő évi költségvetést elkészítse. Ez pedig nem jelent egyebet, mint azt, hogy az előirányzatot az 1932-es inkasszónak megfelelően 15–16 milliárdra redukálják, — vagyis leszállítsák a tisztviselői fizetéseket, leépítsék azokat a tisztviselőket, sőt a katonatiszteknek is egy részét és hogy megtakarításokat eszközöljenek, melyek mélyen vágnak be az amugyis ezer sebtől vérző ország husába. Vulkán fölért a kormányozni Maniunak és olyan nehézségekkel megbirkóznia, aminek még nem találta magával szemben egyetlen kormány sem.

Az orosz-román konfliktusnál is közelebből érinti például az ország lakosságát, hogy milyen álláspontot fog a kormány pénzügyi politikát tekintve elfoglalni.

Madgearu és Lugoseanu engedtek Maniu rábeszélésének és visszavonták lemondásukat, de nyakasan kitarának amellett, hogy Romániának el kell fogadnia a Népszövetség ellenőreit és mindent el kell követnie, hogy a stabilizáció biztosítása és a Genffel való együttműködés útján próbálja pénzügyi helyzetét megjavítani.

A bukaresti sajtó egyrésze örömmel fogadja azt, hogy a zavaros viszonyok között Maniu vállalta a kormányzás felelősségét. Remélik, hogy ezáltal nemcsak a nemzeti parasztpárt, de az ország is meg lesz kímélve a folytonos ártalmas izgalmaiktól és konfliktusoktól. A mai rendkívüli viszonyok között csak erős kézzel és határozott akarattal lehet kormányozni.

Nagy feltűnést keltett a Lupta azon cikke, amely szerint a sorozatos konfliktusok és végetérni nem akaró tanácskozások annyira elkedvetlenítették az uralkodót, hogy kénytelen volt olyan megoldásra is gondolni, amelytől eddig igaz alkotmányos érzések távol tartották.

Irország kikiáltja a köztársaságot?

London, október 19. Aggasztó hírek jönnek Dublinból. Arról van szó, hogy miután a tárgyalások az ír szabadságharc és Anglia között végleg meghiusultak, De Valera el van tökéltve, hogy ki-

kiáltja a köztársaságot. A beláthatatlan következményekkel járó nagy politikai esemény állítólag már csütörtökön fog bekövetkezni.

Románia az annuitások csökkentését kéri az angliai kötvénytulajdonosoktól

Bucuresti-Bukarest, október 19. A kormány hivatalos közleményt tett közre az angol sajtóban a román kölcsönök kötvényeinek angliai tulajdonosai számára. A közleményben rámutat arra, hogy Románia a legnagyobb áldozatokkal és mindig eleget tett kötelezett ségeinek és hitelezőit sohasem fogja megkárosítani. A jelenlegi súlyos viszonyok azonban kötelezettségévé teszik az államnak, hogy hitelezőitől bizonyos

időleges könnyítést kérjen, anélkül, hogy a kuponok fizetését még csak átmenetileg is fel akarná függeszteni. Az amortizációs részletek bizonyos mérvű csökkentéséről volna szó. Azt hiszi a román kormány, hogy Románia igényt tarthat hitelezőinek hozzájárulására és támogatására. Az angol sajtó kedvezően kommentálja Romániának ezt az őszinte és a kötvénybirtokosokat megnyugtató közleményét.

A CFR-nek nem sikerül a váltóórre áthárítani a borzalmas temesvári katasztrófa felelősségét

Ujabb négy ismeretlen halottat agnoszkáltak. Ezek jelentek meg a temesvári áldozatok temetésén

Timisoara-Temesvár, október 19. (Az Uj Kelet tud.) A borzalmas temesvári vasutai katasztrófa ügyében a vizsgálat nagyon kevés eredménnyel folyik. A CFR nyomozó hatósága a letartóztatott Csermák András váltóór büntösségét igyekszik bizonyítani, mert ezzel a CFR mentesülne a milliós kártérítési perek lehetőségétől. Ez az igyekezet azonban nem nagyon kecsegtet sikerrel, mert már is teljes mértékben igazolást nyert, hogy

a vasuti szerencsétlenségért kizárólag a CFR felelős, mely rossz állapotban tartja a vonalat, másrészt pedig, az állomási személyzet gondatlanságából olyan rossz va-

gont állított be a vegyesvonatra, mely miatt természetesen be kellett, hogy következzen a szerencsétlenség.

Temesváron még mindig általános izgalomban tárgyalják az eseményeket. Ma újabb négy ismeretlen halottat agnoszkáltak, éspedig Lupescu Ionica, Cincu Katalin, Tăranu Ioan dohánygyári munkásokat és Bennert János zsombolyai kéményseprőt. A katasztrófa áldozatait, akik többnyire Beregszó és Szakálháza községből valók, családjaik lakóhelyeire szállították.

A még nem agnoszkált két cigányt Temesvár városa temeti. A temesvári áldozatok temetése szerdán délután

zajlott le a józsefvárosi temetőben. A temetésen ezek vettek részt.

A dohánygyár a katasztrófa alkalmával elhalt munkásai hátramaradt-jainak három havi fizetést folyósított. Bár a CFR igyekszik elhárítani magától a katasztrófa felelősségét, az áldozatok hátramaradtjai valószínűleg többmillió kártérítési pert fognak indítani a CFR ellen.

Henderson lemondott a Labour Party pártvezérségéről

London, október 19. Henderson lemondott a Labour Party pártvezérségéről, de a jövőben is végezni kívánja a párt főtitkári teendőket.

Eltemették Varsányi Irént

Budapest, október 19. Varsányi Irént ma délután temették a rákoskeresztúri temetőben. A temetésen résztvett Budapesti író- és művészvilágának színe-java. A kiváló művésznőt díszsírhelyre temették el.

Megalakult a Kereskedő Tanács vas, műszaki és rokonszakmák szakosztálya

Kedden este népes gyűlés keretében történt meg a Sfatul Negustoresc vas, műszaki, autógép, villamos, rádió, orvosi műszerész és látszerész szakosztályának alakuló gyűlése. A gyűlést dr. Jacob Adrian Sfatul alelnök nyitotta meg. Tartalmas megnyitójában rámutatott a szakmának nagy fontosságára és a nemzetgazdaságra való különleges fontosságra szoros kapcsolatra és a haladás hivatott terjesztőjére. Majd felhívására a megjelentek megválasztották a szakosztály vezetését és pedig a szakosztály elnökévé egyhangúlag Havas Ferencet, a Kontinentál igazgatóját, a szakosztályban levő speciális ágazatok vezetőit: Katona Ottót, a Mezőgazdasági Gépkereskedelmi Rt. igazgatóját, az autógép, kerékpár, varrógép és írógép, Salamon Jakabot (Barzelcég) a vasúri és vízvezeték, Fernengel Frigyeszt a műszaki, orvosi műszer és látszer és Krémer Bélát (Constructio) a villamos és rádióágazat részéről.

Havas Ferenc nagy tetszéssel fogadott elnöki székfoglalójában becsületbeli kötelezettségnek tekintve legjobb tudásával és lelkes igyekezettel szolgálni a közérdeket, de ugyanakkor felhívja kártársait, hogy hagyjanak fel a nemtörődömséggel és ugyancsak lelkes munkával segítsenek a közjóért dolgozni és felvilágosítani mindazokat, akik eddig nem tudták, hogy a kereskedelem a nemzetek vérkeringése, azt mesterségesen lekötni bűn, különösen a mai időkben. Rámutat arra, hogy a kereskedelemellenes politika következménye az, hogy belföldön elpusztul a legkomolyabb adóalany, kifelé pedig szegényebb az ország egy pozitív nemzetközi kapcsolattal. A mai gazdasági élet az illojális utra tévedt és vissza kell térteni a becsület, logikus, józan régtőlra. Harcolni kell, hogy a gazdasági törvények alkotásában a kereskedelem kívánásai is érvényesüljenek, meg kell dönteni a róla alkotott ferde, sőt egyenesen káros véleményeket, hogy csak közvetítő, amikor ténylegesen a közgazdasági életnek a kereskedelem a szíve és idegrendszere.

Ezután a szakosztály több apró belső szervezeti kérdést tárgyalt le, megállapítván, hogy az elnök a szükség szerint fogja a szakosztályt újból összehívni. Ezután a gyűlés lelkes hangulatban oszlott szét.

FRATERNITAS Kékv. és Lapk. és nyomd. Cluj-Kolozsvár, Strada Baroc Pop (v. Brama) n. 10, tel. 1010

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Élet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Lewis ham és a szerelem. 18. A tengeri tűndér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvostályában és az egyes portóköltés előzetes beküldése utánvétel.